

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

IULIU

din îndurarea lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic
al Romei

Episcop român unit de Cluj—Gherla.

Veneratului Cler și iubitului popor dreptcredincios,
Dar și Binecuvântare dela Dumnezeu Tatăl și Mântuitorul Nostru Isus Hristos.

Venerați Frați și Prea Iubiți Fii!

Mângăierea sufletească revărsată, din prisosință, asupra credincioșilor, în marele praznic al Nașterii Domnului, ne stăpânește inimile, pășind pe pragul noului an. Să luăm cu noi aceasta mângăiere a darului lui Dumnezeu, ca o scumpă merinde pe cărarea noului an de viață, ce ni-se deschide. Este bine să ne așezăm sufletul în aceasta mângăiere a credinții, trăind într'o lume fără mângăiere. Lumea a pierdut mângăierea, pentru că a părăsit pe Domnul, izvorul tuturor mângăierilor.

A pierdut liniștea sufletească și pacea. A căutat alte izvoare de viață, în afară de Domnul, împotriva Domnului. Și nu este viață fără Domnul, viața însăși. „Eu sunt calea, adevărul, și viața”. Suntem pe calea adevărului care s'a descoperit întru noi. Să urmăm această cale. Pașii noștri să rămână statornici pe cărarea luminată de cuvântul Domnului, de poruncile Lui. Căci „porunca lui Dumnezeu este viață veșnică”.

Ani mulți și fericiți ne dorim în aceasta zi. Anii sunt în stăpânirea Domnului și fericirea, tot întru Domnul. Dar Domnul ne-a făcut împreună făuritori ai fericirii anilor noștri. Viață lungă, întru bine, a făgăduit Dumnezeu celor ce cinstesc pe părinți. Viață veșnică plinitorilor poruncilor sale sfinte. „Dacă vrei să intri la viață ține poruncile”... Cuvântul Domnului, porunca Domnului cu adevărat este izvor de viață.

La începutul cărării noului an să așezăm viața noastră întru acest Cuvânt dumnezeiesc.

Să plecăm cu această lumină în suflet și atunci nu vom umbla în întunec; „cine îmi urmează mie nu umblă în întunec, ci are lumina vieții”, — zice Domnul. Așezați din darul lui Dumnezeu, întru această lumină, să o păzim neumbrită și ca fiii luminii să umblăm, căci zilele rele sunt. Rele peste măsură, pentru toate neajunsurile cu cari se luptă lumea întreagă, cari se resfrâng asupra tuturor, dar mai ales rele, pentru că în mijlocul atâtor dureri le petrecem în întunec. Întunecul înfricoșat al sufletului. Iar „cel ce umblă în întunec nu știe unde merge”, spune Domnul. Cum vor afla ieșirea din această frământare, care chinuște o lume întreagă, dacă cei ce conduc destinele neamurilor umblă în întunec. Au lăpădat lumina Domnului, lumina cuvântului veșnicului adevăr.

Neamul nostru este fericit, pentru că păturile largi ale poporului sunt așezate întru credință. Cu toate ispitele veacului rău și păcătos, cu toată frământarea fără suflet, de care n'a fost scutit nici poporul nostru, trăiește, mulțumită Domnului, în adâncurile sufletului, credința lui Dumnezeu. Viața lui este așezată întru El. Datorința noastră este de a păstra această comoară neprețuită: de a-o lămuri; de a-o scoate la lumina zilei tot mai mult și de a-o trece tot mai adânc, în viața de toate zilele.

Trebuie să trezim întru noi tot ce este credință întru Domnul și să adâncim cursul vieții creștinești pentru a dăruia tot mai multă viață, întru bunătate și creștinească dragoste. Pentru a ne putea bucura de ani mulți și cu adevărat fericiți. Fericiți pentru noi, fericiți pentru întreg neamul.

Chemarea mea caldă se îndreaptă în primul rând către Frații mei preoți, împreună lucrători în via Domnului. Să vestim, cu bună pregătire și cu toată căldura sufletului nostru, cuvântul Domnului, dându-ne pe noi înșine pildă vie tuturor. Aceasta este pâinea vieții încredințată nouă, s'o împărțim celor flămânzi. Să o primească binecuvântată din mâinile noastre, cu dărnicie.

Să resune veșnic în urechile noastre cuvântul Sfântului Pavel: „Vai mie dacă nu voi vesti”. Să luăm în cea mai caldă îngrijire formarea sufletului pruncilor, atât de scumpi Domnului. Să le frângem pâinea dumnezeiască, să-i aducem aproape de Domnul, să-i așezăm în brațele dragostei sale dumnezeiești, pentru a le da binecuvântarea pentru cărarea unei vieți întregi. Unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu. A lor este viitorul bisericii Domnului, care trece prin atâtea greutăți, care poartă atât de grea luptă pentru biruința binelui în lume: Aici sunt izvoarele primare ale vieții. Să le curățim, să le adâncim, pentru ca din prisosință să se reverse binecuvântările vieții înnoite întru Domnul.

Chiamare caldă și îndemn stăruitor, plin de dragoste, îndrept iubitorilor credincioși de a da bună ascultare cuvântului dumnezeiesc ce li-se rostește în numele Domnului. Nu este cuvânt omenesc, este Domnul care grăiește. „Cine Vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă. Și cel ce mă ascultă pe mine, ascultă pe cel ce m'a trimis pe mine, pe Tatăl”. Trimiteți cu drag pruncii la școală, a cărei lucrare va fi binecuvântată, aruncând sămânța cunoștințelor acestui veac înfrățită cu lumina dumnezeiască a credinții. Așa se va forma sufletul omului deplin așezat pe cărarea luminii adevărate.

Dați pruncilor voștri chiar la vatra părintească creșterea creștinească, așezând în sufletul lor cunoștința și dragostea lui Dumnezeu, știind că nu puteți să le dați comoară mai scumpă, nici merinde mai aleasă, pentru întreaga lor viață. Cu această hotărâre să îndreptăm pașii noștri pe cărarea noului an. Binecuvântarea Domnului va fi asupra noastră și pacea lui în sufletele noastre.

Nu știm cât va ține această cărare. Vor fi ceasuri sau zile? Cine știe? Să fim pururea pregătiți. Să plecăm la drum împreună cu Domnul. Este bun tovarăș. Puternic, bun și iubitor. Ne va fi izvor de putere și mângâiere. El este „Calea, adevărul și viața.” Această cale să o urmăm și vom avea viață.

Cu această chemare și cu acest îndemn cuprinzându-Vă, pe toți, întru îmbrățișarea dragostei sufletului meu, Vă cêrșesc din toată inima, dela Domnul, an nou plin de ceresc dar și binecuvântare.

Darul Domnului Nostru Isus Hristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Spirit să fie cu voi cu toți. Amin.

Cluj, Tăierea împrejur a Mântuitorului Nostru Isus Hristos, 1933.

Episcop Iuliu.

Chemare la organizarea „Agru“-lui.

Comitetul Central al Agrului ne comunică hotărîrea ultimului Congres General ținut la Aiud, prin care, cu considerare la situația materială a credincioșilor noștri, s'a luat dispoziția, ca de-ocamdată să nu se mai încasseze taxele de membri ajutători, putându-se înscrie în aceasta categorie de membri și fără taxă. Veneratul Cler va aduce aceasta la cunoștința credincioșilor, îndemnându-i și stăruind cu toată căldura, să se facă membri ai organizației dela care Biserica și neamul nostru așteaptă mult bine.

Acelaș comitet ne încunoștințează, că începând cu 15 Ianuarie 1933 va apare regulat Buletinul Agrului, în care se va publica tot ce privește viața acestei Asociațiuni. Veneratul Cler îl va recomanda, îl va sprijini din toate puterile, putând să-l aboneze, cu hotărîrea curatoratelor, din casele bisericilor, unde aceste dispun de mijloace.

Acțiunea mirenților catolici e în creștere în toată lumea, nu numai ca organizare, ci și ca realizări pe toate terenurile, și binecuvântarea Bisericii e dată tuturor celor ce se nizuiesc să fie biserici vii ale Domnului, și luptători pentru biruința crezului de viață creștin.

Din șed. conz. 22 Decemv. 1932.

No. 6476.

Incadrarea pensionarilor, văduvelor și orfanilor de preoți din cele 150 parohii trecute dela Arhidieceză, la fondul de ajutorare diecezan.

Este cunoscut Veneratului Cler diecezan că prin Bulla „*Sollemni Conventione*“, au fost incardinate Diecezei de Cluj-Gherla 150 parohii aparținătoare până atunci Arhidiecezei. După trecerea lor sub jurisdicțiunea noastră a fost necesar să începem, de comun acord cu P. Ven. Ordinariat Arhiepiscopesc, tratative pentru aranjarea situației pensionarilor, a văduvelor și orfanilor de preoți din cele 150 parohii,

în legătură cu Fondul arhidiecezan de pensii și ajutorare și cu Fondul nostru diecezan de ajutorare.

Tratativele și discuțiunile între cele două Ordinariate au durat peste doi ani, și neputându-se ajunge la un acord, P. Ven. Ordinariat Arhiepiscopesc a cerut Excelsei Nunțiatuiri din București să delege un for apostolic pentru dirimarea chestiunii. Ca for apostolic delegat prin decretul Excelsei Nunțiatuiri No. 7882 din 6 Septemvrie 1932, Excelența Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcop de Oradea-Mare, cu data de 8 Decemvrie 1932 și cu No. 3382/1932 a adus următoarea sentință :

Episcopia Română unită de Oradea
No. 3382—1932.

Valeriu Traian Frențiu,

din mila lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei Episcop român unit de Oradea Mare, fiind încredințat prin Decretul Excelsei Nunțiatuiri Apostolice din București No. 7882 din 6 Septemvrie 1932, să dirimăm în formă judiciară, ca for apostolic delegat, controversa ivită între Prea Veneratul Ordinariat Arhiepiscopesc de Alba Iulia și Făgăraș și Prea Veneratul Ordinariat Episcopesc de Cluj-Gherla în chestiunea împărțirii fondului arhidiecezan de pensii și ajutorare, în urma arondării noui a Diecezelor făcute prin Bulla „*Sollemni Conventione*“, prin care 150 parohii de ale Arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș, s'au încorporat la Dieceza de Cluj-Gherla, în ziua de 8 Decemvrie 1932, după ce mai înainte am studiat toate actele și toate lămuririle necesare primite dela cele două Ordinariate, am aflat în Domnul de bine, ca invocând ajutorul Preasfintei Treime, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit, în numele Sfântului Scaun Apostolic al Romei, să aducem următoarea :

Sentință

1. Toată averea mobilă și imobilă a fondului arhidiecezan de penzie și ajutorare, cu ziua de 31 Decemvrie 1932 se împarte în proporția parohiilor, trecând Eparhiei de Cluj-Gherla cota-parte, ce revine parohiilor încorporate din Arhidieceză prin noua arondare.

2. Cu aceasta dată Preoții în funcțiune, trecuți prin noua arondare din Arhidieceză în Dieceza de Cluj-Gherla ; precum și Preoții deficienți, Văduvele și Orfanii de Preoți, deveniți atari în una din parohiile încorpo-

rate prin noua arondare Eparhiei de Cluj-Gherla, încetează de a mai fi membri ai fondului de penziune și ajutorare Arhidiecezan, stingându-se ori ce drept și îndatorire față de acest fond. Iar cu ziua de 1 Ianuarie 1933 toți aceștia trec la fondul de ajutorare, respective de penziune, al Eparhiei de Cluj-Gherla, primind toate drepturile și îndatoririle Preoților, Deficienților, Văduvelor și Orfanilor din această Eparhie și vor fi supuși tuturor legilor, ordinelor și dispozițiilor, ce sunt de prezent și vor fi în viitor în vigoare în Dieceza de Cluj-Gherla.

Motive :

ad. 1. a) Asupra împărțirii fondului în proporția parohiilor, au convenit ambele Ordinariate, fiind cea mai firească. Așa s'a făcut împărțirea și când au fost înființate Eparhiile de Gherla și Lugoj și așa s'a făcut împărțirea și între celelalte Eparhii cu ocaziunea arondării noi.

b) Data împărțirii s'a stabilit pe ziua de 31 Decembrie 1932, pentru că atunci făcându-se încheierea anului, mai ușor se poate constata cari sunt averile de împărțit.

ad. p. 2. Împărțindu-se fondurile cu toate averile mobile și imobile în proporția parohiilor, urmează să se împartă și sarcinile în aceeași proporție și așa nu au să treacă numai Preoții în funcțiune, cari trec în virtutea Bullei cu parohiile în care funcționează, ci trebuie să treacă și penzionarii, adică Preoții deficienți, Văduvele și Orfanii de preoți, ca cota-parte din sarcinile ce trebuie să treacă. Dar preoții și urmașii lor pensionari nu pot aparține decât unei Dieceze, așa trecând ei în baza Bullei de arondare din Arhidieceză în Dieceza de Cluj-Gherla, e firesc să se stingă orice drept sau îndatorire față de Arhidieceză și de orice instituțiune sau fond al ei, fiind canonice excardinați, și incardinați canonice în Dieceza de Cluj-Gherla, întră în condiții egale cu ceilalți preoți și pensionari din această Dieceză, având aceleași îndatoriri și în aceleași condițiuni aceleași drepturi.

Cu atât mai mult, că în baza hotărârii adusă în Conferința episcopescă din 4 Aug. 1930 ținută la Mitropolia din Blaj, s'a ușurat tuturor preoților trecerea înapoi în Dieceza, de unde au fost excardinați. Deci celor ce nu le-au convenit regulamentele și statutele din Dieceza de Cluj-Gherla, puteau ușor trece înapoi. Dar la nici un caz nu pot aspira să treacă prin noua arondare la Eparhia Cluj-Gherla cu oarecari privilegii sau drepturi câștigate, deaceia trebuie să se supună tuturor legilor, regulamentelor și ordinelor în vigoare acum și în viitor, în noua lor eparhie. Cu atât mai puțin pot

trece în Dieceza de Cluj-Gherla cu drepturi câștigate față de fondul de penziune, că asemenea drepturi nu aveau nici în Arhidieceză, unde, ca și în ori care altă Dieceză, îndatoririle și drepturile față de fondul de penziune se schimbă după împrejurări.

D. C. M. S.

s. s. Dr. VALERIU TRAIAN FRENȚIU
L. S. Episcop al Orăzii-Mari.

În temeiul acestei sentințe cu data de 1 Ianuarie 1933 toți preoții în funcțiune, trecuți prin noua arondare dela Arhidieceză la eparhia noastră, precum și preoții deficienți, văduvele și orfanii de preoți, deveniți atari în una din parohiile încorporate prin noua arondare diecezei noastre, încetează de a mai fi membri ai fondului de penziune și ajutorare arhidiecezan, stingându-li-se ori ce drept și îndatorire față de acel fond, și cu aceeași dată trec la fondul de ajutorare al Eparhiei noastre, cu toate drepturile și îndatoririle preoților, deficienților, văduvelor și orfanilor de preoți din eparhia noastră, supuși fiind tuturor legilor, ordinelor și dispozițiilor azi în vigoare, sau cari vor fi în vigoare în viitor în dieceza noastră.

Mai pe scurt: Incepând cu 1 Ianuarie 1933 toți preoții în funcțiune din cele 150 parohii vor vărsa la fondul nostru de ajutorare cotizațiile în vigoare la noi; toți deficienții, văduvele și orfanii din cele 150 parohii vor primi dela 1 Ianuarie 1933 ajutoare, după normele de ajutorare a categoriilor respective în dieceza noastră, dela Administrația noastră centrală Capitulară din Gherla.

Aducem aceasta decizie și consecințele ei la cunoștința Veneratului Cler diecezan, pentru a fi cunoscută tuturor, și a fi comunicată și penzionarilor, văduvelor și orfanilor, cari sunt interesați, de către membrii Veneratului Cler, de fiecare în parohia sa.

Totodată, pentru informarea Veneratului Cler din parohiile încorporate la 1930 diecezei noastre, lăsăm să urmeze aici Regulamentul fondului diecezan de ajutorare:

Regulament.

Cuprinzând principiile conform cărora se vor împărți ajutoarele preoților deficienți, văduvelor și orfanilor de preoți din Eparhia Gherlei, ajunși în aceasta situație înainte de 1 Ianuarie 1929.

I. La această operă de caritate sunt îndatorăți să ia parte, jertfind din leafa întreagă 10% toți preoții din dieceză.

Excepție se face singur cu preoții, cari sunt asigurați la fondul de penziune regnicolar (profesori de religie etc)

Preoții gremialiști cu salarii mai mari, canonicii căsătorii și profesorii de teologie vor contribui sumă egală cu a preoților din păstorirea sufletelor, cu licență în teologie și patru gradații. Cei cu salarii inferioare cu sumă corespunzătoare preoților fără gradații din păstorirea sufletelor.

La stabilirea ajutoarelor pentru preoți, cari vor fi trecuți de acum înainte în șirul celor deficienți și a văduvelor și orfanilor acelor preoți, cari contribuie cu aceste sume ridicate, se vor lua în considerare anii de serviciu, respective sumele plătite.

Pentru mărirea acestui fond de ajutorare, începând cu publicarea în „Curierul Creștin”, clericilor, cari se căsătoresc cu fete de mireni, în vederea că părinții lor nu au contribuit la acest fond, vor plăti o taxă de 15,000 Lei.

II. Din sumele plătite de preoțime, se separă cotizațiile de 10% de până acum (după leafa de bază și gradații), cari conform ordinilor repetate ale înaltului Minister al Cultelor și Artelor, sunt lăsate în administrația Ordinariatului, pentruca, la o eventuală înglobare a preoților în fondul regnicolar de pensiuine, să se poată vărsa în vistieria Statului.

Restul se va împărți în patru rate trimestriale preoților deficienți, văduvelor și orfanilor de preoți îndreptățiți, conform dispozițiilor acestui Regulament, la ajutoare.

Ajutoarele se vor împărți începând cu 1 Aprilie—Iunie a. c.

III. Proportia ajutoarelor se fixează astfel :

1. Preoții deficienți cu calificare ordinară primesc lunar Lei 3000.—.

Cei cu calificare inferioară vor primi jumătate.

2. Văduva primește lunar 1000.— Lei.

Nu primește ajutor văduva, care are oficiu cu salar lunar de două ori mai mare, decât ajutorul unei văduve.

3. Orfanul de tata primește lunar 250 L.

4. Orfanii de ambii părinți dintr'o familie, mai primesc în global, irelevant de numărul căți ar fi, lunar un plus de Lei 500, adică : un orfan de ambii părinți, va primi lunar Lei 750.— ;

2 orfani împreună Lei 1000

3 " " " 1250

4 " " " 1500

și așa mai departe.

5. Orfanul, a cărui mamă e măritată, primește lunar 250 Lei.

IV. La acest ajutor sunt îndreptățiți :

a) Preoții trecuți în deficiență, cu ordinul Veneratului Ordinariat.

b) Văduvele de preot cu purtare morală bună.

Dreptul la ajutor începe cu prima lună după expirarea anului de văduvie.

În caz de remăritare, văduva pierde dreptul la acest ajutor.

c) Orfanii cu purtare morală bună au drept la ajutor până la vârsta de 21 ani.

Orfanilor trecuți de 21 ani, dacă dovedesc, că își continuă în mod normal studiile superioare, li-se pot da ajutoarele până la vârsta de 24 ani.

d) Orfanele cu purtare morală bună primesc acest ajutor până la etatea de 24 ani.

În mod excepțional pot primi ajutor, fără considerare la vârstă, orfanii și orfanele constatați a fi incapabili de ori ce muncă (idioti, etc.)

Își pierde dreptul la ajutor orfana, în cazul, când se mărită, chiar dacă n'a ajuns vârsta de 24 ani.

Își pierde dreptul la ajutor, înainte de a fi împlinit această vârstă, orfanul (orfana) ajuns într'o funcțiune stabilă, împreună cu salar, care întrece dublul ajutorului.

V. Tabloul celor îndreptățiți la ajutoare, preoți deficienți, văduve și orfani îl întocmește, în întâiul trimestru al fiecărui an, în baza rapoartelor sosite dela protopop, Consiliul de control și-l aprobă Veneratul Ordinariat.

Chitanțele celor îndreptățiți la ajutoare, vor fi contrasemnate, la fiecare trimestru, de parohul domiciliului și vidimate de protopopul concernent, cu adevărarea purtării morale, purtând răspunderea exactității datelor.

VI. Acest fond de ajutorare se va administra prin administrația centrală capitolară din Gherla.

Gestiunea fiecărui an despre sumele intrate și distribuite se va controla și revizui prin comisiunea de opt instituită de Ordinariat și aleasă de Veneratul Cler diecezan, din diferitele părți ale eparhiei, sub presiul delegatului Ordinariatului.

VII. Acest Regulament intră în vigoare dela data publicării în organul oficial al Diecezei.

Gherla, din ședința conzistorială, ținută la 8 Iunie 1929.

Episcop Dr. IULIU HOSSU

Nr. 3139—1929.

Cu prilejul întâielor rețineri la fondul de ajutorare după normele în vigoare în dieceza noastră, deci cu prilejul achitării salariului pe Ianuarie 1933, Venerata Administrație Centrală Capitulară într-o adresă va da lămuririle cuvenite fiecărui preot de procențele ce i-se rețin pe viitor pentru fondul de ajutorare.

Primind cu inimă părintească, pe nouii veniți la Fondul de ajutorare diecezan, ne vom strădui, cu ajutorul și jertfa tuturor, pe viitor, să îmbunătățim situația grea de azi în ajutorarea mai simțitoare a deficienților, văduvelor și orfanilor de preoți.

Din șed. conz. 22 Decemv. 1932.
Nr. 6445.

Numiri.

Onoratul *Sever Pop*, administrator local la Strâmbu, (tr. Lăpușului), este numit în aceeași calitate la parohia *Târlișua* (tr. Becleanului).

Din șed. conz. 15 Decemv. 1932.
Nr. 6138.

Necrolog

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Onoratul *Alexandru Florian*, fost preot în Larga a repausat în Dom-

nul în ziua de 12 Noemvrie a. c., în anul 73 al vieții și 44 al preoției.

Onorat Frățiile Voastre veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Frate.

Din șed. cons. 22 Decemv. 1932.
Nr. 6527.

Concurs la parohii.

Parohia *Săcuieu* (tr. Huedinului) se curentează cu termenul de 15 Ianuarie 1933, pe lângă susținerea anului de văduvie.

Cluj, la 23 Decemvrie 1932.

Nr. 6600.

Doritorii de-a dobândi acest beneficiu parohiale, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu de la oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1931/32 la caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat oficios, că pruncii totuși au fost catehezați.
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.**Marele cârmuitor**

Nu se arată semne mântuioare în pragul anului nou. Nu putem bănuși că din marile și turtunoasele frământări cari au umplut anii de după războju să se ridice în anul care vine, o stea călăuzitoare, la lumina căreia să se împrăștie norii grei, să se potolească furtuna și să se înstăpânească între muritori mulțumirea, bunăînțelegerea, pacea.

Țișinile lumii sunt dislocate și azi. Valorile etice, principiile de viață, cari ar trebui să fie etern valabile, pentru că omenirea a ajuns la cunoașterea și primirea lor numai după amare experiențe de milenii, sunt răsturnate de pe altarul de închinare. Alte adevăruri noi, cari ar fi menite să ferească lumea, cearcă să se substituie celor vechi. Ca și când mintea și inima omenească ar putea să mai descopere ceva nou, lăsate la propriile lor puteri. Omenirea nu bagă de seamă că ceea ce a putut iscodi cu mintea, cu instinctul, cu inima sa, a iscodit de mult și a vărsat în patrimoniul cugetării, sentimentului, eticei umane. Nu voim să înțelegem adevărul spus de înțelepciunea divină: Nu e nou nimic sub soare. Forma nouă ne ademenește și ne place să vedem în ea și fond, cuprins nou.

Dar prin ce se deosebește dictatura clasei proletare de dictatura oligarhiei? O minoritate stăpânește, prin teroare, majoritatea, îi fură libertatea, mulțumirea și fericirea. Omenirea nu profită nimic în perfecționarea vieții sociale prin faptul, că înainte erau cei bogăți cari stăpâneau exclusiv, iar acum se pregătește stăpânirea exclusivă a unei minorități din clasa celor săraci.

În realitate nu e nimic nou. Părăsirea vechilor valori conducătoare în viața individuală și colectivă, ori subminarea lor nu se face, sau nu se

încearcă, de dragul unui nou adevăr, ci din ură față de cei cari au profitat la adăpostul vechilor principii. Puse în slujba unei noi categorii sociale, adevărurile vechi vor învia din nou, și vor fi proclamate de noue.

Credința, disciplina, solidaritatea, autoritatea, dreptatea, și alte valori spirituale dovedite indispensabil necesare în alcătuirea societății omenești, sunt luate la țintă nu numai în Rusia sovietică, unde s'a tras în ele cu tunul, ci în toată omenirea, întrucât ar apăra clasele conducătoare de până acum.

Dar Sovietele nu au decretat, în schimb, necesară o altă credință decât cea creștină? Nu au ridicat statue lui Iuda? Nu trec prin foc și sabie pe toți cei cari nu cred în Marx? După ce, prin lăsarea slobodă a deslănțuirii patimilor au nimicit proprietatea individuală și vechea societate conducătoare, nu au introdus pedeapsa cu moarte pentru păstrarea disciplinei și respectarea autorității? Și dreptatea noului sistem bolșevic merge mai departe decât vechea dreptate a oligarhiei? Nu apără, ori a apărât, și una și alta numai dreptatea clasei sale?

Și atunci, ce poate aștepta omenirea dela nouile lozinci omenești? Și cu ce se poate legitima uriașa frământare a popoarelor, dacă ceea ce se va naște din zbuciumul lor nu va fi decât reeditarea trecutului, sub altă formă, cu alți actori, pe aceeași scenă a durerilor și nenorocirilor omenești?

E nevoie de o mare doză de sumeție, dar mai ales de patimă ucigătoare, să crezi că tu ai aflat mai întâi în lume principiile fericirii și mântuirii omului. Că poți șterge cu buretele tot ce-au aflat și experimentat alții, din milenii până azi. Duhul distrugerii e

nenorocirea omului, e duhul satanei, care lucrează prin armă, pismă, su-meție și lăcomie.

Omenirea nu a asudat sudori de sânge prin cei mai buni fii ai săi, adunând o zestre de principii călăuzitoare născute și întemeiate pe adevăr, dreptate și bunătate, pentruca la fiecare început de veac să le dăm cu piciorul, să le răsturnăm de pe altare, și apoi să ostenim alt veac pentru a le pune la loc.

Convingerea superioară omenească a necesității credinței, dreptății, bună-tății, frățietății la temeiurile societății omenești, nu a fost câștigată cu atâta jertfă pentru a se prăbuși, ci pentru a crește mereu aceste valori etern valabile, desăvârșindu-le din generație în generație și din veac în veac.

Nu ele sunt de vină când vieța ajunge insuportabilă, ci cei ce le es-ploatează în folosul lor exclusiv.

Natural, firesc ar fi ca ele să rămână când sunt îndepărtați cei ce au abuzat de ele, și ca cei ce vin la stă-pânire să nu imite pe cei dintâi.

Dar, din nenorocire, nizuința generală e ca odată cu oamenii să se dea asaltul și împotriva marilor ade-văruri călăuzitoare. Fiindcă adeseori oamenii nu pot fi smulși de pe pozi-ție decât odată cu principiile ce i-au susținut prin abuzul interpretării.

* * *

„Toate-s vechi și nouă toate.“ Și frământările ce caracterizează anii dela războiu și cari se îmbulzesc, parcă, și mai impetuos, în pragul anului nou.

Intr'adevăr societatea noastră, care după războiu s'a frământat pare-se numai materialicește, a început de-odată să dea semne de o mare neliniște su-fletească. Patrusprezece ani se pare că au trecut pe lângă noi toate curente- frământărilor moderne fără să ne în-suflețim cel puțin pentru o discuție eoretică. Azi pe neașteptate societatea ncepe a glăsui, a-și arăta simpatiile fie spre „stânga“, fie spre „dreapta“.

Ideile vânturate în lumea întreagă s'au cuibărit pe nesimțite și în sufle-

tul românesc? A fost acoperită anume o propagandă în aceasta direcție și re-zultatele ei? Sau criza materială ne constrânge, în sfârșit, și pe noi să gândim, să facem filozofie și sociolo-gie? Generația tinăra poate acționa, de capul ei, de-odată în două direcțiuni cu totul opuse: stânga și dreapta?

Va fi de-ajuns însă a face constatarea, că frământarea intelectuală ce pare că a izbucnit pe neașteptate și la noi, urmează exact aceleași căi pe cari le-au străbătut alții înaintea noas-tră: răzvrătirea împotriva prezentului implică și la noi răscoala împotriva lui Dumnezeu, a Bisericii, a credinței, a proprietății, a dreptății „celei vechi“ etc.

Și se însinuă valori noi călăuzi-toare. Omenirea, și cu ea societatea noastră, uită prea ușor că sunt ade-văruri principiare, și entități morale fără de cari nici o societate nu se poate constitui, și nu poate exista. *Că acestea, cunoscute în parte și înainte de Hristos, au fost perfecțio-nate și înmulțite la lumina adevă-rului și eticeii creștine*, prin multă jertfă și luptă.

Că nu ele poartă vina *crizelor de tot felul* din vieța omenească, din diferitele epoci, ci, dimpotrivă, faptul că la un moment dat nu au mai *respectate* de pătura care avea în mână frânele puterii.

De două mii de ani, omenirea puțin încreștinată — un picur din ocean — *uită mai ales că adevăru-rile omenești etern valabile, corobo-rate de creștinism, — altele descoperite direct de el, cum sunt: iubirea de-aproapelui cu frățietatea și pacea din-tre oameni — nici nu sunt făcute și date pentru a slugi numai unei clase de oameni, ci totalității.* Și că: ori ce adevăr dat pe mâna omului, lăsat la propriile puteri, de obicei se corupe. Omul, până e cu patimi rele, ori ce mărgăritar îl poate arunca por-cilor.

De aceea în primenirea și perfec-ționarea societății omenești esențialul

nu este dacă-s la conducere cei avuți ori cei săraci, ci ca acolo să fie mereu cei mai buni, cei mai desăvârșiți ca etică individuală.

Pentru că numai aceștia pot aplica valorile spirituale spre binele și fericirea tuturor.

Desăvârșirea societății și a dreptății sociale atârnă deci necondiționat de *desăvârșirea individului*, a singuraticilor. Până când conduc patimele oligarhiei, a platocrației, ori a proletariatului, a minoritarilor, a săracilor, ori ce principii sănătoase li s'ar da pe mână, le pot arunca, și le aruncă de obicei, în noroi.

Boerul, de pe vremuri bătea cu biciul, ardea cu ferul roșu; cizmarul de azi, ajuns comisar al poporului, spânzură, împușcă cu armă simplă sau cu mitralieră, adese ori fără judecată ca și cel dintâi.

Oameni noi? Da! Dar omul nou nu e acela care n'a mai guvernat, ci care se știe guverna pe sine, înfrânându-și patimile și crescându-și virtuțile.

Un singur om nou există în lume de două mii de ani: cei cari botezați fiind în Hristos s'au și îmbrăcat în Hristos. Creștinul care merge pe urmele Domnului. Care se lapadă de sine, își iea crucea sa și vine după El.

O singură societate nouă va fi în lume până la capătul veacurilor: una singură, care va putea aduce împărăția lui Dumnezeu pe pământ, adică fericirea oamenilor. Și această va fi o societate real și integral creștină și încreștinată, care va trăi din două valori spirituale: Dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele.

Deci omul întărit de lumina și darul Mântuitorului va fi *singur factorul marilor reforme sociale*, cari vor aduce fericirea omului în lume.

Numai acesta poate birui patimile sale, se poate lepeda de sine, poate iubi pe de aproapele, ca pe sine însuși. Deci creștinul grației sfințitoare, izvorătoare din comoara bogată a sfintelor Taine.

Ce e „tovarășul“, sau „colegul“.

sau „patriotul“ față de „fratele întru Hristos“? Cei dintâi văd un crâmpel din neam sau din omenire, cel de al doilea vede în toți frați și fii ai lui Dumnezeu.

De aceea zadarnic e Marx și Engels, zadarnic Lenin și Stalin, zadarnic Mussolini ori Hitler, — cum zădărnicii s'au adereriți toate încercările trecutului de a înfrăți pe oameni și a aduce fericirea în lume, — dacă doctrinele nu sunt luminate și verificate de adevărul marelui Cărmaciu, și dacă oameni, cari le propovăduesc și acei pe spinarea cărora, încearcă să le realizeze, nu sunt „îmbrăcați în Hristos“ nu vor putea decât să distrugă și să pună la loc ceva tot așa de imperfect, ca și regimul distrus, cu nesfârșite suferințe.

Marele Cărmaciu dă directiva și împarte ajutoare tuturor celor ce vor să fie ostași ai Lui, să se îmbrace întru El, să se lapede de sine, de ce-i rău în fiecare din noi, și așa să se poată ajunge la reformarea lumii, la adevărata umanizare a omului, la dreptatea socială întemeiată pe dragostea între frați.

Fericirea pe pământ va veni dela aceia, cari mărturisesc, în relațiile cu alții, cu pilda vieții lor: *Bărbați frați*, și nu dela aceia, cari mărturisesc: *tovarăși*, tovarăși în muncă, ori tovarăși în capital și în trusturi, și cari în deaproapele lor văd burghezi sau salotari buni de esterminat.

Un singur cărmuitor, un singur nume avem spre mântuire și fericire, pe pământ, ca și dincolo de pragul existenței: Isus Hristos. Singurul Nume în fața căruia tot genunchiul se pleacă: al celor cerești, al celor pământești, al celor dedesubt!

Acest cărmuitor e întemeiatorul împărăției dreptății, și a adevăratei umanități.

Răvnindu-i scaunul Lui de domnie omul cult și civilizat vrea să înstăpânească în lume frățietatea, dreptatea și pacea, dar fără El, fără adevărurile Lui, fără ajutorul Lui, pentruca mărirea, slava și puterea să fie a omului, nu a

Domnului. Societăți oculte, ramificate pe tot pământul, vor să desființeze din viața omenirii adevărul creștin, morala și Tainele Creștinismului, — și totuși să ajungă la perfecțiunea vestită de *Evangelhie!* Poate că undeva, necunoscut de lume, tipul lui Antihrist, care va veni, s'a așezat deja pe scaunul lui Hristos, și comandă ucenicilor perfecțiunea omenească, fără adevărul și darul Domnului!

Ce nebunie! Și, mai ales, ce ură neîmpăcată ca a celui ce i-a zis Mântuitorului pe munte: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu închină-te mie și-ți voi da lumea întregă!”

Căci cine are azi, ca și atunci, interes ca să nu ne fie Hristos cărmuitorul, și Stăpânul?

Noi, cari fără El clădim cetăți de carton? Noi, cari fără El, ne sfășiem ca fiarele? Noi, cari fără El, suntem neliniștiți și nefericiți până la moarte?

Ce nebunie! Să ajungi perfecțiunea, care n'a fost cunoscută în lume, pe

care Hristos a vestit-o, s'o anjungi fără El?

Minciuna grosolană, pornită dela cel ce din început a fost „tatăl minciunii” nu poate fi înghițită, decât învălăită în sumeția omenească.

Ce minciună tragică, știind, că „fără El nu putem face nimica”; știind, că dacă nu rămânem întru El, ajungem mlădițe uscate, care se tae și în foc se aruncă!

Și dacă azi și societatea noastră dă semne de neliniște spirituală, căutând nouă orientări, să nu uite că orientarea străină de Hristos e zadarnică și aduce nenorocire, și că elementul cel mai bun, sămânța sănătoasă, ca și pământul roditor, pentru ori ce reformă ori primenire socială și națională este omul „îmbrăcat în Hristos”.

Dacă anul, ce începe, ar aduce aceasta convingere în sufletul românesc! Ar fi adevărata revoluție, de care avem așa de arzătoare nevoie.

Ion Agârbiceanu

Tipicul și slujbele.

Am citit cu mult interes inseilările din Nr. 22 al „Curierului Creștin”, ale Părintelui S. Popa în legătură cu apariția ediției a doua din Tipicul de Dr. Victor Bojor și Șt. Roșianu.

Am citit apoi și articolul foileton din Nr. 245 al ziarului „Patria” cu titlul „Propuneri în vederea Congresului dela Aiud”, semnat Septimiu Popa.

Dupăce Părintele Septimiu Popa este cunoscut, ca unul dintre preoții noștri cu un trecut de muncă serioasă și competent, deci, să-și spună cuvântul în chestiunile vitale ce ne privesc, mai ales însă în chestiunile de rit și deci cuvântul Sfinției Sale are o greutate autoritativă, numai după multă silă pot să cer, ca următoarele considerații să vadă lumina tiparului.

Dragostea până la fanatism pentru frumusețile ritului nostru româno-constantinopolitan, ce cu un elan impetuos străbate din ambele articole, este vrednică de tot respectul, însă, după a mea modestă părere, păcătuiește prin excesivitate, și prin cele afirmate poate să dea ocaziune de confuzie în chestiunea „kat exochen” vitală, ce se

atinge în articolele pomenite, anume cultul euharistic.

În articolele de mai sus, aliniatul 4 din Curierul Creștin și cel din urmă din Patria, Părintele Septimiu Popa condamnă în modul cel mai energic iperzelul preoților noștri, cari introduc acțiuni liturgice streine de ritul nostru, neglijând cele ale noastre, iar, „binecuvântarea sacramentală” văzută la Oradea-Mare, o califică de simplă scenă de operetă, un fel de mascaradă.

Pentruca să-mi pot spune și subsemnatul părerea în aceasta chestiune atinsă în articolele Părintelui Septimiu Popa, trebuie să premitt că sunt binecunoscător al ritului roman (latin), am fost crescut în seminar latin și chiar Liturgica o am ascultat dela Părintele profesor A. Mihályfi, o autoritate în chestiuni de Liturgică. Trebuie totodată să mărturisesc, că sunt un pasionat pentru cunoașterea frumuseților ascunse, vreau să zic nerelevate îndeajuns, ale ritului nostru majestos în formă și în fondul său dogmatic. Înainte vreme, în Cultura Creștină din Blaj mai ales, am și publicat articole liturgice asupra unor rezultate și îndreptări,

afiate în cursul cercetărilor mele. Nu pot dar să fiu suspectat de ignoranță în materie și nici de filolatinism (în rit bineînțeles). — Și după aceasta premisă, încă o axiomă: „Qui bene distinguit bene docet“.

Sinodul din 7 Octomvrie 1698 așa glăsuiește :

„Inșă într'acest chip ne unim și ne mărturisim a fi mădulările sfintei Catoliceștei Biserici a Romei, cum pe noi și rămășițele noastre din obiceiul Bisericii noastre a Răsăritului să nu ne clătească : ci toate ceremoniile, serbătorile, posturile cum până acum, așa și de acum înainte să fim slobozi a le ținea după calendarul vechiu“.

În clauzula decretului sinodal vlădica Atanazie a văzut de bine să mai spună :

„Și așa ne unim aței ce-'s scriși mai sus cum toată legea noastră, slujba Bisericii, liturghia și posturile și darul nostru să stea pe loc. Iar de n'ar sta pe loc acelea nici acestea peceti să n'aibă nici o tărie asupra noastră și vlădica nostru Atanazie să fie în cap și nime să nu-l hălbutăluiască“.

Am citat acestea, după Nilles Symbolae I, 204 și 207, deoarece Părintele Septimiu Popa se provoacă la condițiile unirii în privința păstrării ritului.

Și până aici toate bune, și nu pot nici eu, decât să condamn pe unii preoți de aceia, cari cutează — în mod temerar și multiform — să schimbe unele acțiuni liturgice într'un fel de multe ori stupid, dând dovadă de o nepăsare și negligență pentru însușirea cunoștințelor tipiconale și de absolută carență a „simțului tipiconal“.

Nu știu însă de unde ar rezulta impietatea și neținerea condițiilor unirii, dacă pe lângă cea mai cu grijă păstrare a patrimoniului nostru ritual, noi de bună voie — nesiliți de latini — după necesitatea vremilor am da credincioșilor mai mult decât s'a dat în 1698 și — venia verbo — se dă și azi.

În decretul sinodal, în mod lămurit condiținea pusă a izvorit din teama vlădicăi și a preoților ca să nu fie zmintiți ei, și să nu fie înlocuite rânduelile bisericesti existente. Nici vorbă, deci, de excluderea oricărei posibilități de a se introduce unele devoțiuni și rândueli liturgice peste cele existente la 1698. — Se spune în decretul sinodal lămurit, că nu se poate schimba calendarul și nu se poate schimba liturghia ceremoniile, postul, toate existente atunci. — Dar se înțelege, că nu prin silă externă, din partea latinilor. Dacă noi vrem, și așa ar cere împrejurările, nu este nici o piedică. — Calendarul, văzându-se anachronismul lui, s'a schimbat — deși evident pomenit în decretul sinodal. — Așa fiind

deci chestiunea, eu singur nu văd, pentru ce să atribuim decretului unirii o opreliște, ce acolo nu există și într'acest fel eventual să se ducă în eroare o lume dornică de mai multă lumină și mai mult har.

Mi se par nepotrivite, cel puțin, cele ce se spun și din sfatul alor doi Părinți, demnitari din Blaj, în legătură cu „binecuvântarea sacramentală“ văzută la Oradea; observări plasate în articol publicat într'un ziar laic, cetit de lume multă.

Contra facta non valent argumenta. Imbelșugarea harului în viața sufletească, tăria și sfîntenia Bisericii este Isus Euharisticul. Centrul și rădăcina, Alfa și Omega este Isus Euharisticul. Conștiința acestei credințe are să ridice Biserica noastră acolo, unde am putea fi, dacă nu am fi scăpat trenul la 1054. — Cred, că nimeni nu trage la îndoială acest lucru.

Cu toată majestatea, pompa și frumuseța incomparabilă a ritului nostru, scump nouă tuturor, este știut, că evidențierea și prin afară a ceea ce este temelia credinței, Isus Euharisticul, adecă rânduiala cultului euharistic lipsește din această construcție măreață. Am cetit și eu, că doar' aceasta

ar fi cauza, că Bisericiile Răsăritului vegetează; în sinul lor viața harică este un dor numai, lumina sfînteniei și a măririi de odinioară numai și încă licărește. Poate să fie chiar așa ! — Tot efortul făcut de aceste Biserici, ce pare a fi manifestarea vieții, este numai rezultatul urei motrice, ce o poartă Bisericii dreptmăritoare alui Hristos și Capului văzut al acestei Biserici.

Concluzia logică și rațională din premisele de mai sus nu poate fi alta; ci numai una și anume: dacă este bun, trebuincios, cuvenit și necesar cultul euharistic și în rital româno-bizantin nu are rânduială: trebuie făcută și introdusă în mod chiar oficial. — Fieiertatul Părinte Episcop Vasile la Gherla a inițiat mai explicit această mișcare; actualii Arhieri ai Bisericii noastre, — între cari cel mai fervent promotor al acțiunii euharistice e dela chiar „buricul pământului“, adecă blăjan, — sunt toți după rânduiala lui Melchisedec.

Ar fi absurd a se spune, că mai mult decât în 1698, azi după 234 ani, într'o lume enorm schimbată și cu alte pretenții spirituale, nu se poate face.

Aceste însă toate sunt numai considerații teoretice, s'ar putea obiecta. — Sunt deci silit să servesc și cu unele indicații și date culese și din viața practică.

Trebuie să permit că sunt preot în al 16-lea an de preoție, hirotonit în catedrala sfintei mănăstiri dela Blaj, petrecând ca preot tinăr în arhidieceză și am funcționat în cele mai diferite slujbe bisericesti. —

Am putut deci vedea destule. Unii, ce-i drept mă timbrează de exaltat. Eu știu însă mai bine decât oricine, că până la exaltare mult este încă — o bună parte de lene și nepăsare spre cele bune. Sunt apoi, cari spun că sunt excesiv și chinuitor de pedant, și... chiar și mai rău. Și se poate să aibă dreptate. — Fapt e, că am voit să fiu îndreptat în acțiunile mele de principii; așa în slujba preoțească am ținut ca toate serviciile să le fac așa ca și în catedrale, punctuos întotdeauna, riguros conform tipicului. — Cu toate că am avut și am și azi la biserică un cantor ascultător, deștept și bun cântăreț, mi-a pus el întâiele piedeci, conform principiului general „*quieta non movere*”, de care era și dânsul călăuzit. După multă stăruință, în care blândeța a trebuit să se mai perindeze și cu asprimea, s'a ajuns la normal, așa dupăcum pretinde Părintele Septimiu Popa. — La Vecernia de sâmbătă seara, ce se face după apusul soarelui și sfârșitul muncii, sunt la biserică până la 10 credincioși. — Se mai roagă și ascultă mersul slujbei și al cântărilor, făcute și executate ireproșabil. Participarea și frecvența la atât se reduce.

Am luat însă seama, că la Paraclis (ce de altcum nu-l știa cânta înainte vreme nici cantorul); unde se cântă pripeala și părțile identice cu cele dela Utrenie de către toată lumea, participă mulți credincioși, convenindu-le și simțind o îndestulare sufletească, ca să conlucreze activ la săvârșirea Paraclisului. În general la toate slujbele unde pot să cânte cu toții, frecvența este cu mult mai mare, cu excepțiunea Vecerniei de Duminică, când vin mai mulți, deși cântă numai cantorul. Indată însă ce am încercat să fac catehizația adulților la aceasta Vecernie, s'au împutinat participanții. Pricina alta nu poate să fie decât: Vecernia ține aproape o oră, catehizația cel puțin 30 minute, deci timp mult într'una, în care vreme credincioșii nimic nu activează. Pe lângă cea mai mare bunăvoință e plictisitor pentru ei, neobișnuiți aș-i supune atențiunea atât de lungă vreme.

Văzând atare situație, ce nici la mine și cred că nicăiri nu promite îmbunătățire, pe lângă toată râvnă și săvârșind cu cea mai mare dragoste slujbele noastre rituale, trebuia vrând nevrând (având exact principiile Părintelui Septimiu Popa) să mă folosesc și de noui mijloace pentru a putea pași pe o cale de cât de mic progres, având ținta: înfăptuirea vieții harice între credincioși.

După pregătire și conferințe ținute după Vecerniile de Duminică, cu cei numai cari doreau să ia parte, pe lângă săvârșirea

tuturor rânduelilor noastre prescrise, și chiar și din cele neporuncite pentru bisericile parohiale, — am trecut la introducerea cultului euharistic, precum și la alte devoțiuni aprobate și înzestrate cu indulgență de Biserică, și — chiar cerute de poporul meu credincios. Într'o zi potrivită din săptămână (acum în Postul Crăciunului Vineri seara) se face Binecuvântarea euharistică, când — dupăce rânduiala nu necesită mai mult decât 25—20 minute — se face înainte și instrucția adulților. — Din mila Domnului, care îi atrage pe credincioși, biserica e plină și cuvântul prinde și Hristos binecuvântează. — Sufletele bune merg înainte și altele se apucă de calea desăvârșirii. — Și fără să apară ceva strein în tot acest lucru; fiindcă rânduiala are elemente luate din laudele canonice ale noastre. Pare chiar foarte firesc prosternerea înaintea lui Hristos de față în mod real, preamărirea Lui cu ruga și cântarea tuturor, luminându-se credința „strămoșească” în conștiința euharistică. Și începe lanțul spovedaniilor și împărțirilor.

Dar este un început numai. Și acest început nicidecum nu l-am putut iniția, înzădar am făcut totul, ce spune rânduiala Bisericii și Tipicul. Tot am făcut ce spune Părintele Septimiu Popa, ba chiar și mai mult, dar am rămas numai cu conștiința datoriei împlinite și... am stagnat. — Nouile devoțiuni, pe lângă rânduelile existente, și Isus Euharisticul lucrează nemijlocit în suflete.

Nu văd deci piedeci, nici în teorie și nici în practică, pentru introducerea, chiar oficială, a binecuvântării euharistice și a altor devoțiuni. — Să nu se facă însă aceste după Vecernie imediat, ci deosebit, deoarece nu s'ar atinge rezultatul dorit. Dacă în aceeași zi este și Vecernie publică, să se facă Vecernia la o altă oră mai de vreme, iar binecuvântarea ori rozarul, etc. spre seară, împreunate cu învățătura creștinească.

Incheiu aceste considerații, deși sunt convins și rezolut ritualist, cu ale lui Hristos cuvinte: „Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă” (Ioan 10, 10), iar noi avem menirea ca să ducem mai departe lucrul lui Hristos.

Iosif Sângeorgean

Dorim tuturor cititorilor anul nou fericit!

Pentru partea neoficială răspunde: Dr. Virgil Bălbănuș